

Motion till riksdagen 2023/24:1935

av **Sofia Amloh m.fl. (S)**

Säkrad energiförsörjning genom samordning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för säkrad energiförsörjning samt om behovet av samordning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan 2011 har Sverige haft elöverskott och är nettoexportör av el. Det råder alltså ingen egentlig brist på svenskproducerad el, men det finns stora lokala utmaningar i fråga om elförsörjningen.

Begränsningar i de svenska nätens överföringsförmåga leder till att kapacitetsbrist uppstår. Den svåraste utmaningen är att få fram rätt effekt till en specifik geografisk plats vid en given tidpunkt.

Den svenska kraftförsörjningen står inför stora förändringar. Förändringar som innebär både möjligheter och utmaningar för samhällsutvecklingen.

Elektrifieringen av samhället står också inför flera utmaningar. Det krävs långsiktiga spelregler och det behöver finnas incitament och prissignaler som styr mot hållbara val. Planerings- och tillståndsfrågor behöver hanteras så att det skapas möjligheter för aktörer att göra effektiva investeringar.

Elpriserna har påverkats och blivit mycket dyrare med anledning av Rysslands krig mot Ukraina. De svenska elpriserna har också påverkats i stor utsträckning av handelsreglerna på den gemensamma EU-elmarknaden.

Även i Södermanlands län finns stora utmaningar avseende elförsörjningen. På vissa platser i länet är eleffekten nästan fullt utnyttjad, vilket bromsar näringslivets tillväxt och nya företagsetableringar. Det riskerar även att påverka bostadsbyggande och annan samhällsutveckling negativt.

Några sörmländska kommuner har tvingats att tacka nej till nya företagsetableringar på grund av kapacitetsbristen.

SSAB – Sörmlands största industri – har inlett en process för att fasa ut användandet av kol vid stålproduktion. Det innebär enorma miljövinster, Sveriges koldioxidutsläpp minskar med tio procent när de lyckas, men omställningen innebär samtidigt ett stort behov av fossilfri el. El är lösningen på många av vår tids hållbarhetsutmaningar, vilket också är en av orsakerna till att behovet av el ökar. Genom ett samarbete mellan SSAB, LKAB och Vattenfall förändras nu stålproduktionsprocessen genom Hybrit – Hydrogen Breakthrough Ironmaking Technology.

Den nya tekniken innebär att väte tillverkat av fossilfri el används istället för det traditionella kokscholet. Genom en process kallad direktreducering ersätts den masugn-process som används idag. Processen sker istället i en elektrisk ljusbågsugn. Restprodukten blir vatten som kan återvinnas för produktionen av vätgas.

Den nya tekniken innebär att SSAB i Oxelösund kommer att behöva använda betydligt mer el. Därför planeras för en helt ny kraftledning från Hedenlunda i Flens kommun fram till Oxelösund. Vattenfall Eldistribution planerar att bygga två nya 130 kV-ledningar fram till Oxelösund. Kabelsträckningen omfattar en sträcka om cirka sju mil genom skogsmark och odlingsbygd. Omkring 43 procent av sträckningen går i en befintlig ledningsgata. Ur driftsäkerhetssynpunkt, för servicemöjligheter och för bäst effekt bör ledningarna vara luftburna. Att gräva ned kabeln är inte ett fullgott alternativ, enligt Vattenfall. Den nya kraftledningen är nödvändig för att SSAB i Oxelösund ska kunna ersätta koks och kol.

Med ny teknik är planen att SSAB ska bli världens första fossilfria tillverkare av stål. Det är mycket viktigt att den planerade nya kraftledningen byggs utan förseningar, då det annars finns en betydande risk för stor negativ påverkan både för SSAB Oxelösunds framtid och för de sörmländska arbetstillfällena. SSAB Oxelösund är Sörmlands största industriföretag.

Vi behöver värdera upp el som en värdefull resurs i det hållbara samhället när både efterfrågan på el ökar och tillgången på effekt är begränsad. Det finns även behov av att ställa om planeringsprocesserna för att vi ska använda el på bästa möjliga sätt.

Därför kan det vara värt att utvärdera behovet av en helhetsansvarig aktör som har ett helhetsperspektiv för samtliga delar av energiförsörjningen såväl regionalt som nationellt. Tekniskt går problemen att lösa; problemen är istället ekonomiska och organisatoriska. Enligt Svenska kraftnät är det svenska stamnätet för el i behov av ombyggnationer, vilket kan riskera att påverka elförsörjningen negativt, åtminstone kortsiktigt. Det gäller att rusta Sörmland och Sverige för framtidens utmaningar på energiområdet. För att inte hämma tillväxt och arbetstillfällen kan behovet av en samordningsinstans behöva prövas, en aktör som innehar det övergripande ansvaret för samtliga delar av energiförsörjningen – såväl nationellt som regionalt.

Sofia Amløh (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Hans Ekström (S)